

Міністерство освіти, культури і досліджень Республіки Молдова
Агенція з курикулуму та оцінювання

РЕСПУБЛІКАНСЬКА ОЛІМПІАДА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ – 2019
10 клас

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання.

Жандарм. Що, ти навіть поглянути на мене не хочеш?

Анна обертається до нього лицем, але зараз спускає очі вниз і мовчить.

Жандарм довго дивиться на неї. Нелюди! Поганці! Таки додержали слова, закопали тебе живцем у могилу! Бог би їм сього не простив!

Анна. Про кого се ти?

Жандарм. А про кого ж би, як не про твоїх коханих братчиків? Знаєш, як мене взяли до війська, то один із них у коршмі виразно сказав мені: «Ти, Михайле, іди в божий час, але про Анну і не думай. Не буде вона твоя, хоч би ми мали її живцем у могилу закопати». Я тоді розсміявся йому в очі, але бачу, що вони таки поставили на своїм.

Анна (несміло). Так ти... не гніваєшся на мене? Не проклинаєш мене? Мене одурили, ошукали, мов kota в мішку продали.

Жандарм (радісно). Що? Значить, ти не забула мене? Любиш мене ще, Анно?

Анна. Михайле! Братчику мій, не муч мене! Коли отак впираєш у мене свої очі, то мені так важко, так страшно. Сама не своя стаю!

Жандарм. Дурниці! Говори, любиш мене? Пам'ятай же. І будеш моєю? Стій просто, не трясись! Знай, що від мене не втечеш! О, я не такий, щоб тебе пустити з рук! Раз мені щастя всміхнулося по тільких роках, то вже я тепер не випущу його! Зубами в нього ввіп'юся, а не випущу. Говори, будеш моєю?

Анна. Ради бога, Михайле! Не говори сього! Я шлюбна жінка! Я присягала. Гріх мені таке слухати, гріх подумати про таке!

Жандарм. А не гріх було дати мені слово, а потому вийти за другого? Не гріх украсти моє щастя?

Анна. І моє вкрадено, голубе мій! І моє серце розбито, і мене з нелюбом спаровано! З туманом отаким, що з ним ні в кут ні в двері, що з нього люди сміються, що хіба хто не хоче, той з нього не глузує! А ти ще дорізати мене хочеш!

Жандарм. Дарма, дурне говориш! Коли се правда, що кажеш, то будь моєю! На злість тим, що нас розлучили. Наперекір тим, що вкрали наше щастя. Ми його відокрадімо, наше щастя!

Анна. Бог нас покарає, бог!

Жандарм. Не слухай того! Бог нашої муки не потребує. А трафилась нам нагода, то й пожиймо свобідно та покоштуймо щастя.

Анна. Чи довго воно потриває?

Жандарм. Щастя ніколи довго не триває. Щастя все – день, година, одна хвилинка. Ся любов була моїм самотнім, найдорожчим скарбом, вона могла би була з мене зробити доброго, порядного чоловіка, а Микола до спілки з тими нелюдами вкрав мені те самотнє щастя.

Анна. А потому?

Жандарм. Потому? Мені то в голові, що потому буде! Досі бідували та мучились, і потому те саме буде. Овва, велика невидальщина. Хіба тобі страшно?

Анна (не зводячи з нього очей, ледве чутно). Ні, не страшно.

Жандарм. Так хочеш бути щасливою?

Анна (так само). Хочу. Ти для мене все: і світ, і люди, і честь, і присяга.

(Іван Франко)

1.	Спираючись на текст, дайте відповіді на питання одним складним реченням. А. Які риси характеру сформували у Михайла перешкоди до щастя? _____ _____ _____ Б. Що не давало спокою Анні? _____ _____ _____ В. Чи можна звинуватити Анну в її намаганні повернути собі щастя? _____ _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		L	L
		0	0
1	1		
2	2		
3	3		
2.	Визначте і запишіть тему прочитаного уривка. _____ _____	L	L
		0	0
		2	2
3.	Запишіть подані сполучення слів, замінивши виділені слова синонімами з тексту: а) одружена жінка – _____ ; б) трапилась оказія – _____ ; в) сердитися на когось – _____ ; г) сміються з нього – _____ .	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
4	4		
4.	До виділених слів самостійно доберіть і запишіть антоніми: а) опускає очі – _____ ; б) розсміялись... швидко – _____ ; в) добра людина – _____ ; г) радість охопила – _____ .	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
4	4		
5.	Випишіть по два приклади трьох різних видів тропів (художніх засобів), використаних І. Франком у наведеному уривку (епітети, метафори, сталі вирази тощо). Поясніть одним реченням роль будь-якого з них.	L	L
		0	0
		1	1

		2	2
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
6.	Поясніть значення фразеологізмів із прочитаного тексту. Закопали живцем у землю – _____. Серце розбито – _____.	L 0 1 2 3 4	L 0 1 3 2 4
7.	Запишіть слова, знявши ризик. Легко/атлетичний, без/відома, північно/східний, с/покон/віку, що/тижня, хтозна/який. _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
8.	На місці крапок вставте, де потрібно, пропущені літери, апостроф, запишіть слова, знімаючи ризик. <i>Жандарм.</i> Завтра побачиш! <i>Анна.</i> Ти щось задумав? Чула се с твого голосу, коли ти ро...питував його про ті шрами. О, я знаю тебе, у тебе кам...яне серце! Я не буду просити тебе, щоб ти змилювався над нами, не погубляв нас. Одно тільки тобі скажу, що двоє не/вин...их людей візьм...ш на душу! Звір ти, звір лютий! Наострився пожерти нас і тепер думаєш, що найшов причину. Але бог тебе покарає, тя...ко покарає?	L 0 0,5 1 1,5 2 2,5 3	L 0 0,5 1 1,5 2 2,5 3
9.	Вставте, де потрібно, пропущені розділові знаки. <i>Микола.</i> Слухай Анно! Я тебе розумію і я люблю тебе. Мені жаль тебе як власної душі. Я не хочу бути твоїм катом бо знаю що ти й без мене багато витерпіла. Тільки одно тебе прошу вважай на людей!	L 0 0,5 1 1,5 2 2,5 3	L 0 0,5 1 1,5 2 2,5 3

10.	Відредагуйте речення. 1. Незважаючи на різку біль у суглобі, спортсмен нашого ліцею продовжив змагання. _____ _____ 2. Першим ділом треба вирішити найважливіше питання. _____ _____ 3. На прошлій неділі в нашій школі склали новий розклад уроків, а я вважаю, що його слід скласти по-іншому. _____ _____ _____ 4. Учні нашого класа приймають участь в цікавих гуртках, і вчителі заохочують їх. _____ _____	L 0 1 L 0 1 L 0 1 2 L 0 1 2	L 0 1 L 0 1 L 0 1 2 L 0 1 2
11.	Обведіть кружечком літеру, що позначає правильну відповідь. 1. Прочитаний текст є фрагментом з твору І. Франка: А. «Моя любов». Б. «Украдене щастя (Драма з сільського життя в 5 діях)». В. «Мойсей». 2. Твір за жанром: А. Повість. Б. Історичний роман. В. Соціально-психологічна драма.	L 0 1 L 0 1	L 0 1 L 0 1
12.	Як ви розумієте назву твору І. Франка, уривок з якого ви прочитали? Дайте відповідь 2-3-ма поширеними реченнями. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
13.	Установіть відповідність між твором та його героями, з'єднавши стрілочками відповідні рядки. І. Франко «Мойсей»	Панночка, стара пані, лікар, Устина, Прокіп L 0 1	L 0 1

17.	Поясніть значення українських народних тваринних символів. Запишіть аргументовану відповідь 4 реченнями.	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
	Усього балів: 90		
	Загальна грамотність: 10 б. (10/9/8/7/6/5/4).		
	Загальна кількість балів: 100 б.		

Загальна кількість балів – _____

Члени комісії:

1. _____

2. _____